

ДИТИНА, ЯКА
ПОСТРАЖДАЛА
ВНАСЛІДОК
ВОЄННИХ ДІЙ
ТА ЗБРОЙНИХ
КОНФЛІКТІВ —
ЯК ЇЙ ДОПОМОГТИ



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

Діти — одна з найбільш вразливих категорій під час війни. Вони можуть зазнати фізичних і психологічних травм, пережити обстріли, втратити дім або сім'ю, опинитися в окупації, бути депортованими або незаконно переміщеними. Деякі діти стають свідками насильства, інші — постраждалими від нього.

Щоб надати таким дітям необхідну підтримку, в Україні діє спеціальний статус **дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів**.

Цей статус гарантує:

- ▶ психологічну підтримку;
- ▶ медичну допомогу;
- ▶ правничу допомогу;
- ▶ соціальний супровід та реабілітацію.

Отримання цього статусу забезпечує дитині додаткову увагу та захист з боку держави, фахівців і соціальних служб. Цей механізм існує, щоб підтримати дитину на шляху до відновлення, а не знову травмувати.

Право на отримання статусу мають діти та повнолітні громадяни, які **до досягнення ними 18 років внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів отримали фізичні чи психологічні травми**.

Тобто звернутися по отримання статусу можна і **після досягнення дитиною повноліття**. Також досягнення повноліття не є підставою для скасування статусу.

Хто має право на статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів

Статус може отримати дитина, яка постраждала через збройний конфлікт — незалежно від місця проживання.

Дитина має право на статус, якщо вона:

- ▶ отримала поранення, контузію або каліцтво;
- ▶ зазнала фізичного, сексуального чи психологічного насильства;
- ▶ була викрадена, депортована або примусово переміщена;
- ▶ була незаконно позбавлена волі, перебувала в полоні;
- ▶ залучалася до військових формувань;
- ▶ втратила одного або обох батьків через війну або її батьки зникли безвісти;
- ▶ залишилася без батьківського піклування через воєнні дії.

Які види насильства враховуються

- ▶ Фізичне — тілесні ушкодження, біль, розлад здоров'я.
- ▶ Сексуальне — будь-які дії сексуального характеру, у тому числі примушування до проституції чи виготовлення порнографії.
- ▶ Психологічне — травматичний досвід через бойові дії, окупацію, втрату батьків, вимушене переміщення чи полон.

Як отримати статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів

Хто має право подати документи:

- ▶ сама дитина (з 14 років);
- ▶ батьки, а у разі їхньої відсутності — опікуни або піклувальники;
- ▶ родичі (баба, дід, тітка, дядько тощо);
- ▶ представник органу опіки та піклування.

Які документи потрібні:

1. Свідоцтво про народження або паспорт дитини / е-документ у «Дії».
2. Документ, що підтверджує громадянство заявника.
3. Документ, що підтверджує повноваження представника (опіка, піклування, родинні зв'язки).
4. Додаткові документи (якщо є), які можуть підтвердити обставини:
 - ▶ медичні довідки;
 - ▶ витяги з Єдиного реєстру досудових розслідувань (якщо було відкрите провадження);
 - ▶ довідки, що підтверджують депортацію, утримання в полоні, смерть батьків тощо.

Якщо документів немає або їх складно отримати — все одно варто звертатися. Працівники державних органів зможуть допомогти з уточненням обставин.

Як ухвалюється рішення

Орган опіки та піклування протягом 30 календарних днів з дати реєстрації заяви розглядає заяву й документи та ухвалює рішення про надання (або відмову в наданні) статусу.

Що робити, якщо відмовили у наданні статусу дитини, яка постраждала від війни:

- ▶ подати повторну заяву із додатковими документами чи свідченнями;
- ▶ звернутися зі скаргою до Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності з описом причин ненадання статусу та невідповідності прийнятого рішення обставинам;
- ▶ звернутися до суду.

Обов'язково отримайте письмове рішення про відмову в наданні статусу — це допоможе у подальшому оскарженні.

Хто надає статус

Статус надає орган опіки та піклування за місцем звернення чи виявлення дитини.

Хто може допомогти

Система надання безоплатної правничої допомоги

Може надати юридичні консультації, допомогти з документами та звернутися до суду, зокрема для оскарження відмови у наданні статусу. Всі послуги безоплатні.

Також послуги можна отримати онлайн та у бюро правничої допомоги.

**Безоплатна правнича
допомога**
0 800 213 103



Підтримка для дитини, депортованої або примусово переміщеної внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України

1. На кордоні дитину зустрічає фахівець (кейс-менеджер) та психолог.
2. У Центрі захисту прав дітей при Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини:
 - ▶ проводиться первинна психологічна консультація;
 - ▶ оцінюються потреби (медичні, правові, соціальні);
 - ▶ складається індивідуальний план допомоги та реінтеграції (повернення в сім'ю, навчання, соціальна адаптація, юридичні питання, як-то відновлення документів, тощо);
 - ▶ за потреби дитині надають медичну допомогу;
 - ▶ дитині допомагають з навчанням та речами першої необхідності.

Протягом 3–6 місяців з дитиною та його сім'єю працюватимуть спеціалісти, щоб полегшити адаптацію.

Також родина отримує одноразову грошову допомогу в розмірі 50 тисяч гривень.

Запитання та відповіді

Чи може дитина, яка була депортована до РФ або переміщена на окуповану територію, отримати статус

Так. Це можливо після повернення дитини в Україну або за зверненням родичів чи законних представників за умови документального підтвердження факту депортації/примусового переміщення.

Чи є вікові обмеження

Право на отримання статусу має особа, яка не досягла віку 18 років (повноліття).

Чи фіксуються дані про депортовану дитину і чи це безпечно

Інформація вноситься до Єдиного банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Доступ до цієї інформації мають лише уповноважені державні органи. Зберігання даних конфіденційне і захищається законом.

Контакти

► **Урядова гаряча лінія**

15-45

+38(044) 284 19 43

(для дзвінків з-за кордону)

► **Уповноважений Верховної Ради
з прав людини**

0 800 501 720

044 299 74 08



► **Координаційний центр з розвитку
сімейного виховання та догляду дітей**

067 531 49 19

098 643 50 34

067 318 58 98

office@childcare.org.ua

► **Система надання безоплатної
правничої допомоги**

0 800 213 103

Також послуги можна отримати онлайн
та у бюро правничої допомоги.





**Наведена інформація актуальна
станом на грудень 2025 року**

Матеріал підготовлено за підтримки Ради Європи
в рамках проєкту «Удосконалення судових
та позасудових засобів захисту прав осіб,
постраждалих від війни в Україні».



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE